

Cílové skupiny

v působnosti sociální pedagogiky

- Oblast pedagogiky volného času
- Oblast mimoškolní výchovy
- Oblast sociální práce
- Oblast andragogiky a gerontagogiky
- Oblast sociálně znevýhodněných skupin

- **Děti**
- **Dospívající**
- **Dospělí**
- **Seniorské skupiny**

Na rozdíl od pedagogiky
(**vedení dítěte**)
Andragogika
(**vedení dospělého**)
Gerontagogika
(**vedení seniora**)

Sociální pedagogika směřuje ke všem věkovým skupinám

Od zájmových
činností až
po sociálně
pedagogickou
práci
s jednotlivcem,
skupinou a
komunitou

Možnosti

- ❑ Kroužky, neformální skupiny
- ❑ Zájmové činnosti a aktivity
- ❑ Programy zaměřené na konkrétní cílové skupiny
- ❑ Dlouhodobé projekty směřující ke konkrétním cílům

*Státní a
neziskový sektor*

Široká škála forem působení

Definice sociální pedagogiky vymezující cílové skupiny

**Disciplína zabývající se
vlivem prostředí,
životní pomocí, sociálně
znevýhodněnými skupinami,
atd.**

Hledání definice, kdo je jedinec se sociálním znevýhodněním

*Tento požadavek se objevuje zejména
v kontextu situace Romů v ČR
(ale i v celé Evropě)*

- Prozatím jsme se naučili tento pojem používat v představě, že se jedná o někoho, kdo nemá dostatečně silné socioekonomické zázemí
- V této souvislosti se musí nutně vybavit prostředí mnohých rodin, které se potýkají s řadou problematických situací
- Sociálně znevýhodněný může být každý (?)
 - rodiny migrujících cizinců,
 - neúplné rodiny
 - občas i rodiny s více dětmi
 - rodiny zasažené patologiemi (nezaměstnanost, rozvodovost, kriminalita, alkoholismus, ...)
 - romské rodiny [2], které právě jejich složitá životní i společenská situace staví do pozic segregované skupiny, která potřebuje výraznou podporu všech mechanismů spadajících do oblasti sociální politiky, sociální práce a vzdělávání
 - lidé bez přístřeší

Lidé se sociálním znevýhodněním

- Děti a dospělí nacházející se v sociálně a ekonomicky složitých životních situacích
 - Migrující cizinci
 - Děti a dospívající z neúplných rodin (nemusí platit pro všechny)
 - Romové
 - Určité skupiny seniorů
- Určité skupiny dospělé populace (matky na mateřské dovolené / často samoživitelky/, nezaměstnaní, lidé bez přístřeší, po výkonu trestu)
- Lidé ve složitých životních situacích,...

Skupiny se sociálním znevýhodněním

- Senioři – oblast služeb a péče
- Děti – systém péče, intervence, sociální dávky, kontrola....práce s rodinou
- Lidé bez přístřeší – kurátor, sociální dávky, péče

SPÍŠE INTERVENENCE

- Senioři – aktivizace, gerontagogika, volný čas
- Děti – volnočasové aktivity, ...obecně aktivizace, kompenzace sociálního prostředí
- Lidé bez přístřeší – aktivizace, vzdělávání, ...

PŘEDEVŠÍM PREVENENCE

Rozdíl mezi působením sociální práce a sociální pedagogiky (příklady)

Příklady lidí se sociálním
znevýhodněním

Složité postavení migrantů,
náročné situace pro děti,
dospívající i dospělé

- ❑ **Nikdo není rád uprchlíkem.**
- ❑ **Znamená to být závislý na druhých kvůli základním potřebám.**
- ❑ **Lidé jsou uprchlíky, protože jsou porušována jejich lidská práva.**
- ❑ **V našich podmínkách nedostatečně propracovaná azylová politika**
 - ❑ **Černá ekonomika**

Sociální pedagogika:

- Poradenství
- Podpora
- Aktivizace
- Volnočasové aktivity s dětmi
- Vzdělávání
- Multikulturní výchova

Výchova k toleranci –
projekty a programy

Migrující cizinci

- Nedoporučuje se používat tuto formulaci
- Určité zabarvení směrem ke xenofobii

(úvaha, zda lze označovat odlišnost kultury jako znevýhodnění)

Sociokulturně znevýhodněné skupiny

- Nedávná konference v Bratislavě[3] se zaměřila na vzdělávání romského dítěte v rámci celé Evropy. Závěry konference jednoznačně uvádějí, **že Romové, kterých žije v Evropě téměř dvanáct milionů, patří k národnostní skupině, která je nejvíce diskriminována a segregována ze strany většinové společnosti.**
[3] Conférence européenne sur l'éducation de Roms, 8-9 avril 2008

Romové

- U nás nelze sčítat etnická data
- **Lze to pochopit vzhledem k předsudkům, xenofobii i rasistickým postojům**
- V minulosti se sčítali Romové a Židé, aby mohli být likvidováni (holocaust)
- Ovšem integrační procesy postrádají etnická data **(kolik je vlastně Romů v populaci, kolik romských dětí nechodí do MŠ, atd.)**

Sčítání etnických dat

- Kolem 250 tis. Romů
 - Alarmující počet narůstajících ghett
 - 400 ghett
 - Ryze „romské školy“
 - Současná situace kolem asistentů pedagoga a dalších pomáhajících strategií

Poslední údaje v ČR

- Podpora přípravných tříd
 - Včasná péče
- Asistenti pedagoga – nová koncepce
 - ...
 - Inkluze

Stačí to?

Téměř 80% českého obyvatelstva má velké předsudky vůči celé romské populaci

**V současné době nová koncepce
MŠMT ke vzdělávání sociálně
znevýhodněných skupin**

- Výraznější koncepce ve školském systému, který by byl schopen přijmout každého žáka a s přihlédnutím k jeho situaci nabídnout škálu mechanismů, které ho postaví na startovací čáru se všemi ostatními žáky.

(výzva pro uplatnění sociálního pedagoga ve školním a mimoškolním prostředí)

- Výsledky českých žáků ve škole velmi silně závisí na jejich socioekonomickém zázemí [5] a to znamená, že výsledky jednotlivých žáků vykazují závislost na jejich rodinné situaci a sociálně ekonomické charakteristice. [6]

[5] Zpráva OECD

[6] Pokud se rodiče rozvádí nebo je rodina zasažena různými sociálně patologickými jevy, mezi něž patří alkoholismus, delikvence rodičů, kriminalita, chudoba, nezaměstnanost, atd., tak mnohé z dětí vykazují zhoršené výsledky ve škole

Požadavek na výraznější koncepci

Volnočasovou sféru zaplňují nejrůznější domy dětí a mládeže, volnočasová centra, nejrůznější dětské a mládežnické organizace, pokud tyto subjekty nenabízejí určitou nízkoprahovost volnočasové a aktivizační nabídky a nejsou bezprostředně dostupné, tak na ně děti a mladí lidé ze sociálně znevýhodněného prostředí z různých příčin nedosáhnou.

Pedagogika volného času v kontextu sociální pedagogiky

Investice do mladých lidí se v rámci Evropy zdvojnásobují [7],
investice do mladších je velmi významná,
musí se více investovat do včasné péče
(předškolní výchova, mateřské školy,
přípravné třídy)

[7] *Vzdělávání bez bariér, romské děti v České republice. Mezinárodní konference organizovaná Evropským centrem pro práva Romů, Romských vzdělávacím fondem a Nadací Open Society Fund Praha. (12.-13. 11. 2008)*

Příkladem mohou být mladé ženy na mateřské, které se automaticky dostanou z trhu práce.

Ženy po mateřské dovolené mají problém se zaměstnavateli, z nichž většina nedokáže nabídnout máatkám s malými snížené pracovní úvazky nebo jiné mechanismy, které ženě umožní vrátit se na trh práce a současně pečovat o své dítě.

Málo služeb způsobuje problémy, které pak budou vyžadovat obrovské investice na nápravu, mimo jiné také v oblasti školství a sociální práce.

Tržně orientovaný ekonomický model drží lidi na dně

Sociálně znevýhodněných skupin přibývá i v západní civilizaci

**Což je určitý paradox
směrem
k narůstajícím lidským
právům a vývoji
společnosti**